

Planerar svenska kommuner för en social blandning?

Emma Holmqvist, IBF, Uppsala Universitet

Presentation working party, ARA, Helsingfors, 2008-10-16



Forskningsområdet

Tidigare forskning:

Grannskapseffekter- inverkar det lokala grannskapet på individers livschanser?
Exempelvis på utbildningsnivå, inkomst, anställbarhet, hälsa etc.

Närmiljön har en viss inverkan, men är inte avgörande. Välfärdssystem och transfereringar kan vara viktigare

Min forskningsinriktning

Sverige, Göteborg och Stockholm:

o Politik

Finns det ett politiskt mål om social blandning idag på nationell liksom lokal nivå?

o Planering

Planerar kommunerna för en social blandning? Vilka verktyg har de till sitt förfogande för att implementera målet?

Politik

o 1940-tal:

Social blandning börjar diskuteras på kommunal nivå inom grannskapsplaneringen

o 1970-tal:

Social blandning blir ett nationellt mål

o 2000-tal:

Målet finns kvar

- Motverka segregation
- Skapa en demokratisk människotyp, integration, kontakt, inkludering
- Jämnare utnyttjande av service (ekonomi)

Planeras för social blandning?

- JA

I stort sett alla av de 30 befolkningsmässigt största kommunerna försöker planerna för en social blandning



Exempel på målformulering

- Stockholm:

"Segregationsaspekter bör vägas in vid beslut om hustyp och upplåtelseform både i nyproduktion och kompletteringsbebyggelse".
(Översiktsplan 1999, Stockholm stad)

- Göteborg:

"I våra bostadsområden skall en blandning av upplåtelseformer stimuleras. Därmed kan befolkningssammansättningen bli mer heterogen och segregation motverkas".
(Markanvisningspolicy Göteborg stad, 2007)

Centrala aktörer för implementeringen

- Politiker:

- Måste klargöra vilken ställning målet har
Översiktsplan, bostadsförsörjningsprogram
Markpolitik, direktiv till allmännyttiga bostadsbolag

- Kommunala planerare:

- Måste omsätta politiska målsättningen i praktiska termer
Översiktsplan, bostadsförsörjningsprogram, markanvisning, detaljplan

- Allmännyttiga bostadsbolag:

- Måste vara aktiva i bostadsbyggandet och omvandlingen
Markstrategier, egna integrationsprogram

Svenska bostadsmarknaden

Tre dominerande upplåtelseformer:

- Äganderätt (endast småhus) ca 42 %

- Bostadsrätt ca 20 %

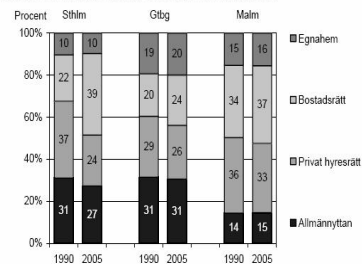
- Hyresrätt,
privat 20 %
allmännyttig 17 %

} (flerfamiljshus,
enstaka radhus)

Källa: Boverket 2008

Förändringar av bostadsbeståndet i Stockholm, Göteborg, och Malmö

Bostadsbeståndet i Stockholm, Göteborg och Malmö efter ägarkategori



Källa: SCB, FoB90 resp beräknat bostadsbestånd 2005

Källa: Boverket 2008

Vilka verktyg används för att nå målet om social blandning?

- Nybyggnation:
 - Blanda olika - hustyper,
 - upplåtelseformer och
 - lägenhetsstorlekar (utan att riva)
- Ombilda: från hyresrätt till bostadsrätt

Skillnader mellan Stockholm och Göteborg

- Stockholm:
 - Instabilt politiskt läge
 - Ombildning har ej bidragit
 - Planerarna känner osäkerhet kring mandat
- Göteborg:
 - Stabilt politiskt läge
 - Ombildning ej ett verktyg
 - Småhusbolag i kommunal regi

Lambohov, Linköping



Bildkälla:
Stangastaden.se

Linköpingmodellen i Lambohov - ett långtgående exempel

- Integration av fysisk planering och social omsorg - Social ingenjörskonst
 - Alla grannskap ska ha en blandning av bostadstyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar på låg geografisk nivå
 - Etappvis uppbyggnad
 - Liten kvalitetsskillnad mellan olika hustyper och upplåtelseformer
 - Decentraliserad och integrerad social omsorg
 - "God granne" som stödfamilj
-

Möjligheten att genomföra målet om social blandning beror på:

- Finansiering och bidragssystem (bostadspolitik)
 - Läget på bostadsmarknaden (efterfrågan och tillgång)
 - Allmännyttans villkor
 - Privata aktörers intresse
 - Tillgång på mark
 - Samsyn hos aktörerna
 - Boendes inställning (överklagan)

 - Tidsperspektiv, långsiktighet!
-

Slutsats

- Politiken och planeringen för ett blandat boende är självständigt inte tillräckligt för att bryta segregationen...

Men skapar goda grundförutsättningar!

Nedladdningsbara lästips

- Om lambohov:
<http://www5.e.lst.se/bibliotek/samhall/slutrapport.pdf>

http://pdfserve.informaworld.com/769891_751319972_785723889.pdf
 - Om kommunal planering för blandning:
<http://publications.uu.se/abstract.xsql?lang=sv&dbid=8233>
-